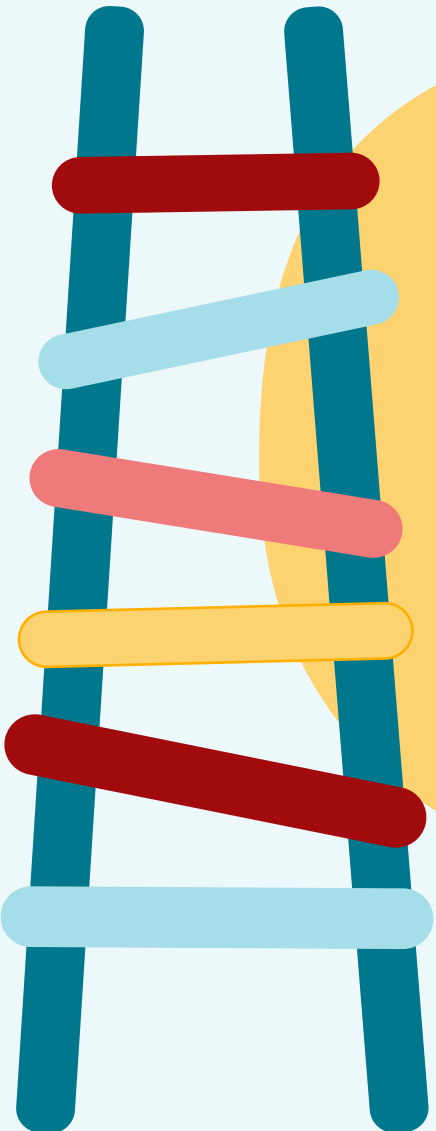

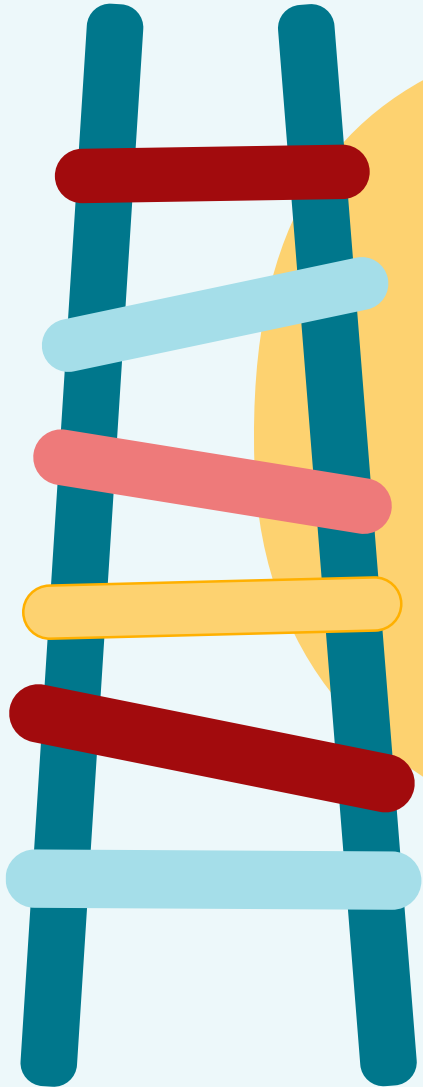
VALTAKUNNALLINEN PERHEKESKUSKONFERENSSI

13.11.2025

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

Perhekeskuskehittämisen kaari ja askeleet eteenpäin

Pitkäjänteinen, yhteiseen visioon perustuva, paikallista ja kansallista kehittämistä yhdistävä, perheiden tarpeisiin vastaava työ tuo tuloksia. Miten se voi olla mahdollista ilman lainsäädäntöä? Mitä vielä voi kehittyä?

Maria Kaisa Aula VTL, YTT (h.c.)

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

Palataan 20 vuoden taakse....

Toimikunta: Kaikilla aikuisilla vastuu lasten hyvinvoinnista

Peruspalveluministeri Hyssälä painottaa lapsivaikutusten arviointia päätöksenteossa

💎 Tilaajille

Essi Lehto

13.5.2005 3:00

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama Suomen lapsiasiain toimikunta peräänkuuluttaa kaikkien aikuisten ja hallinnonalojen vastuuta lasten hyvinvoinnista. Tämä käy ilmi toimikunnan laatimasta Lapsille sopiva Suomi -toimintasuunnitelmasta, jonka toimikunta luovutti peruspalveluministeri Liisa Hyssälälle.

Valtioneuvoston periaatepätös sosiaalialan tulevaisuudesta
2003 – perhekeskus mukana

Perhekeskus on muotia. Näin voisi ainakin päätellä niin Valtioneuvoston edellisen hallituskauden linjauksista kuin myös sosiaalipoliittisesta uutisoinnista. Perhekeskustoimintaa käynnistetään ja kehitetään innokkaasti erilaisissa hankkeissa, jonka lippulaivana toimi valtakunnallinen Perhe - hanke. (Perhe- hankkeen loppuraportti, 2008). Loppuraportissa todetaan, että perhekeskusten kehittäminen perusorganisaatioiden yhteisistä tavoitteista.

Progradu Mirva Haapasaari 2009,
Laurea Hyvinkään Pikku-Veturi-
kehittämistyö

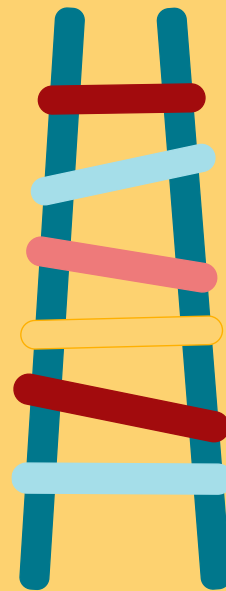
**Pääministeri Matti Vanhasen
II hallituksen ohjelma**

Riitta Viitala, Marjatta Kekkonen, Auli Paavola:
Perhekeskustoiminnan kehittäminen. PERHE –
hankkeen loppuraportti. STM Selvityksiä 2008:12.

Kootaan lapsiperheiden palveluja perhekeskuksiksi. Perheitä tuetaan ja palvelujen valintamahdollisuuksia parannetaan lisäämällä yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Vahvistetaan parisuhde- ja perheneuvonnassa ennalta ehkäisevää työtä.

Perhe – vanhemmus ja perhepolitiikka agendalla
YK:n lapsen oikeuksien sopimus – lapsiasiavaltuutettu 2005
Perhevapaat kohenivat – syntyvyys korkealla
päivähoito -> varhaiskasvatuslaki
Lastensuojelulaki uudistui – kuntien lasten hyvinvointisuunnitelma
Valtioneuvoston lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma 2007

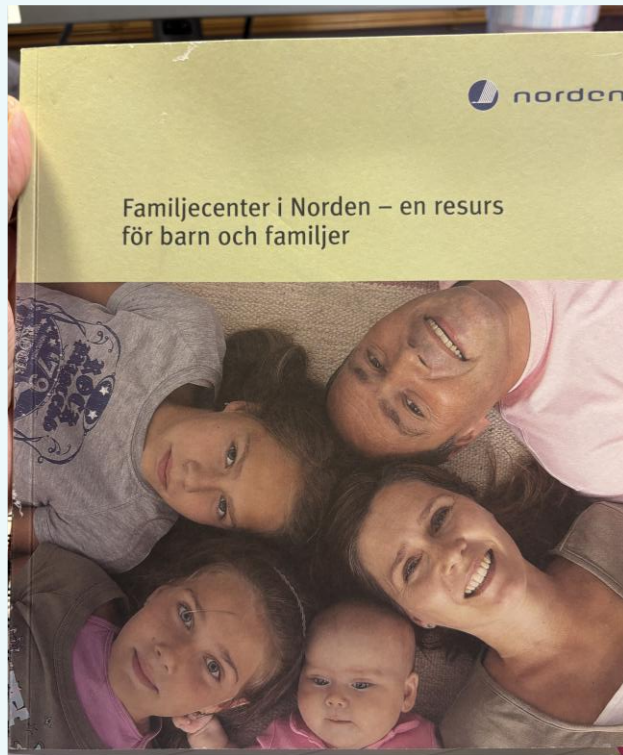
Sosiaali- ja terveysministeriö
THL
Järjestöt
Kirkkohallitus
Kuntaliitto – kuntien
lapsipoliittiset ohjelmat

Hedelmöitysvaihe Pohjoismainen yhteistyö

Kohtuvauvan vaihe

Harava- hanke
Perhe-hanke
Kaste – ohjelmat (STM) 2007-2011

Kuntien kehittämistyö yhdessä
järjestöjen ja seurakuntien kanssa
Ammattikorkeakoulut
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Lähde
Riitta Viitalan
Esitys/STM
2008

PERHE -hanke perhekeskuksen kehittämisprosessina

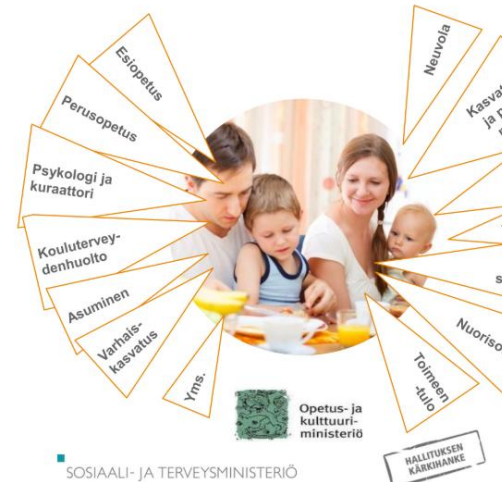
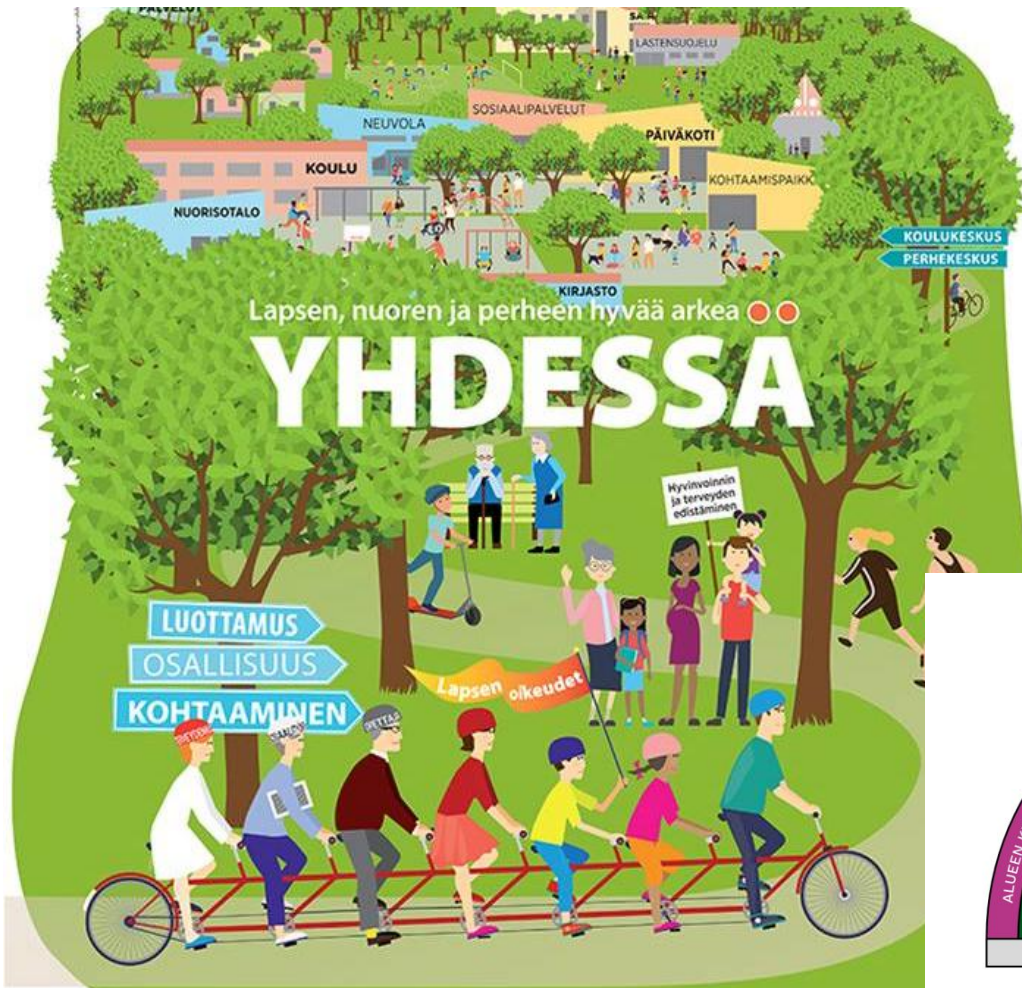

PERHEKESKUS

- Valtioneuvoston periaatepäätös 2003
- PERHE -hanke 2005-2007
- Kumppanuushankkeena STM, Stakes, OPH, Suomen Kuntaliitto, LSKL, MLL, Väestöliitto, Suomen Vanhempainliitto, ev.lut. kirkkohallitus
- Loppuraportti STM Selvityksiä 2008:12
- Kuntahankkeista osa päättyi 2008 ja 2009.

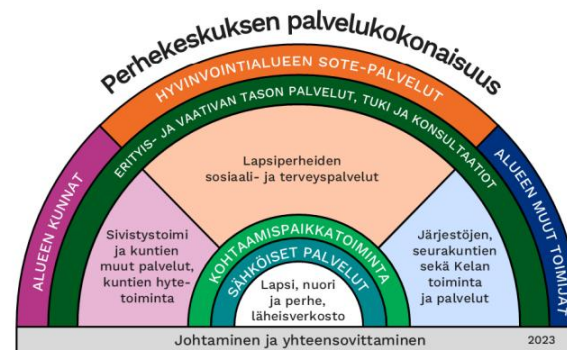
Perheiden perustason palveluiden kokoaminen saa vauhtia LAPE-muutosohjelmasta 2015-2023

– ”vauva syntyy, kasvaa ja oppii” suotuisassa kasvuympäristössä

Sopivaa tukea oikeaan aikaan
- Vahva kansallinen tuki, rahoitus ja verkostot

- Paikallinen ja alueellinen sitoutuneisuus
- Ekosysteeminen ajattelu
- Yhdyspintatyö ennakoii sote-uudistusta

Kuvio 1. Perhekeskuspalvelujen kokonaisuus (Lähde: THL)

Perhekeskus on vakiintunut palveluiden yhteensovittamisen mallina – hyvinvointialueuudistuksen tavoitteiden mukaisesti

”taapero osaa jo vaatia aikuisen huomiota”
THL:n arvio (2025) hyvinvointialueiden järjestämisvastuusta

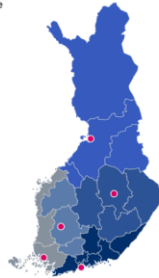
Perhekeskus on onnistunut palveluiden yhteensovittamisessa!

- Kaikilla hyvinvointialueilla ja Helsingissä on määritelty perhekeskuksen palvelukokonaisuus.
- 21 hyvinvointialuetta on määritellyt perhekeskusalueensa.
- 18 hyvinvointialueen kaikilla perhekeskusalueilla on toimiva perhekeskus.
- Toiminnassa olevia perhekeskuksia yli 150

Perhekeskusten lukumäärä / hyvinvointialue

Etelä-Karjala	1
Etelä-Pohjanmaa	8
Etelä-Savo	10
Helsingin kaupunki	7
Itä-Uusimaa	4
Kainuu	4
Kanta-Häme	3
Keski-Pohjanmaa	3
Keski-Suomi	12
Keski-Uusimaa	1
Kymenlaakso	11
Lappi	21
Länsi-Uusimaa	8
Pirkanmaa	22
Pohjanmaa	3
Pohjois-Karjala	4
Pohjois-Pohjanmaa	10
Pohjois-Savo	1
Päijät-Häme	10
Räätälihallitus	4
Vantaa ja Kerava	0
Varsinais-Suomi	8

Johtopäätökset

- Tulosten perusteella perhekeskus on onnistunut lapsiperheiden palvelujen ja kohtaamispaikkatoiminnan yhteensovittamisessa ja toiminnan vakiinnuttamisessa hyvinvointialueille.
- Sote-uudistus tarkoitti edistysaskelta perhekeskusten ja kohtaamispaikkojen kehittämistyössä. Järjestämislaki loi velvoitteen lasten, nuorten ja perheiden hajanaisten palvelujen yhteen kokoamiselle.
- Ymmärrystä kohtaamispaikkatoiminnan strategisesta merkityksestä perhekeskuksen palvelukokonaisuudessa tulee vahvistaa.
- Kohtaamispaikkatoiminnan strateginen johtaminen on vasta muotoutumassa, ja alueilla tulee sopia toimijoiden kanssa toiminnan resurssoinnista, vastuunjaosta ja yhteistyöstä.
- Kohtaamispaikkojen saavutettavuutta tulee vahvistaa erityisesti resurssoinnin, tiedon jakamisen, yhteydenotto- ja asiointikanavien sekä vuorovaikutuksen ja viestinnän yhteisiä käytäntöjä kehittämällä.

Sähköinen perhekeskus toiminnassa

11.9.2025

Lisätietoa tarvitaan vaikutuksista perheisiin ja lapsiin sekä vaikuttavuudesta

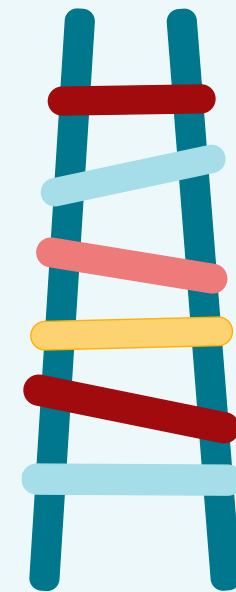
Mikä selittää onnistumista?

1. Yhteinen, jaettu ja vahva visio – lapsilähtöisyys, perhekeskeisyys

- Lapsen oikeuksien sopimus, perheiden monimuotoisuus, universaalin tuen merkitys
- Halu vastata koko perheen tarpeisiin, perheiden voimavarojen vahvistaminen ja arvostus
- Kohtaamisen arvo, vertaistuen merkitys, ammattilaiset eivät tiedä kaikkea
- Kumppanuuteen sitoutuminen

2. Paikallisen ja kansallisen kehittämisen yhteensopivuus

- Ruohonjuuritasolta lähtevä tarve (bottom- up) ja kansallinen tuki verkostoina sekä (si-so-te) siilot ylittävänä rahoituksena
- Riittävän väljä ohjaus ja mahdollisuus räätälöidä paikallisiin tarpeisiin, yhteiskehittäminen
- Hyvinvointialueuudistuksen mahdollisuuksien hyödyntäminen

Miksi perhekeskus on juurtunut?

3. Pitkäjänteisyys hankkeesta toiseen ja ihmiseltä toiselle 20 vuoden ajan

4. Poliittinen tuki ja kannustava toimintaympäristö

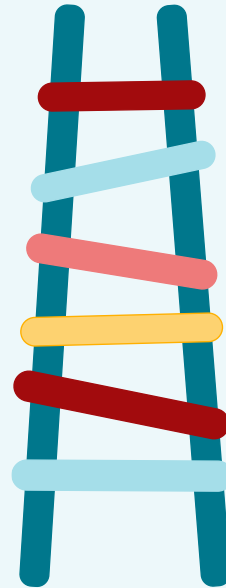
- hallitusohjelmat, politiikkaohjelmat, muutosohjelmat
- THL:n rooli, järjestöjen saama tuki (STEA)
- Kuntapäättäjät mukana: lapsiystävällinen kunta- si-so-te , oppilaitokset

5. Paikalliseen yhteisöön kiinnittyminen

- järjestöjen ja seurakuntien vahva osuus, vapaaehtoiset (perhekahvilat ym)

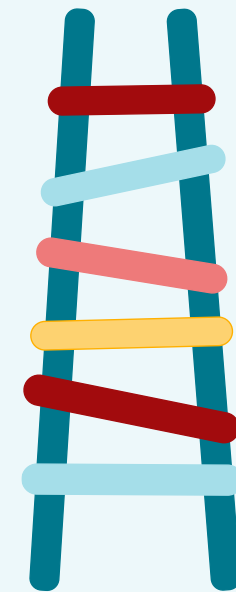
6. Monialaisen ja verkostoissa johtamisen ja työskentelyn oppiminen ja valmennus

- – THL, OPH, LAPE, Perheet keskiöön,
- ITLA lapsuuden rakentajat

Onnistumisen eväitä

- 7. Integroivat ja yhteensovittamista tukevat muut politiikat ja toiminnot
 - Lakisääteiset lasten hyvinvoinnin suunnitelmat sekä neuvottelut kuntien ja hyvinvointialueiden kesken ja järjestöt mukana
 - Näyttöön perustuvat ja si-so-te ammattilaisia yhdistävät menetelmät
 - (ITLA, Lapset puheeksi, Ihmeelliset vuodet)
 - Lasten hyvinvoinnin tietopohjan vahvistuminen (LAPE, THL)
 - Pyydä apua nappi ja yhden puhelun ”malli” (back office)

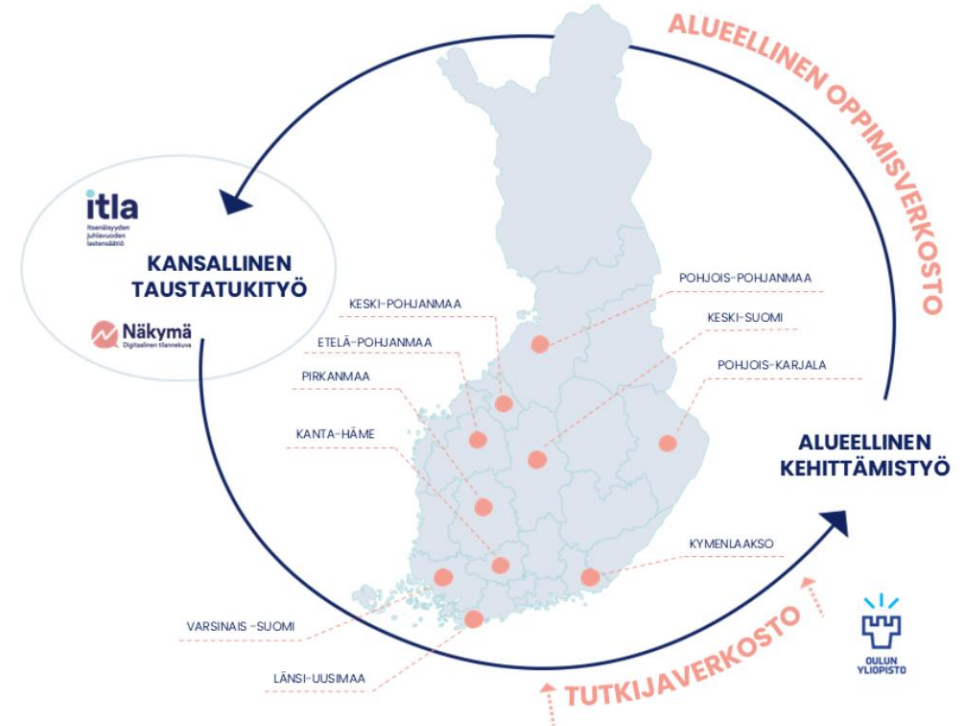

Perhekeskus ja yhteisövaikuttavuus

– ITLA Lastensäätiön rooli vahvistuu

ITLAn yhteisövaikuttavuustyö jatkaa perheiden palveluiden uudistamista entistä paremmin tarpeisiin vastaavaksi

Perhekeskus on osoittautunut toimivaksi rakenteeksi paikkaan ja yhteisöön sitoutuvalle kehittämiselle
- tilannekuva, ilmiöt, si-so-te

Mitä muualla? Varhaiskasvatus/päiväkoti perhekeskuksen ytimenä – Saksa/Nordrhein-Westfahlen, OECD

(lähde: Coface- konferenssi 26.9.2025 Brysseli) Sandra Fischer. Elizabeth Shuey

UNIVERSITÄT BONN FORSCHUNGSSTELLE DIVERSITÄT

4 CONCLUSION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES II

- BUT: all in all, family centers are perceived to contribute to a preventive social policy by using daycare centers as infrastructure to reach children and parents where they are anyway, and
 - by doing so, family centers bring “family orientation” to the fore and make „family” visible; and
 - they function as an anchor/as a place to go to for the neighbourhood
 - Most importantly: family centers link **primary** (easily accessible services) with **secondary** (individual advice/support for problems, e.g. through educational counseling) and **tertiary** prevention (as a guide/Lotse by referring to specialized services outside the family center, e.g. debt counselling, social paediatric center, psychotherapy)

Model 4: Family-centred co-ordination

This model operated at local levels and focused on enhancing access to services by co-locating them and streamlining intake and referral policies. This model used strong case management to co-ordinate across partner organisations and integrated data systems, focusing on horizontal integration.

Model 5: Community-oriented collective impact for families

In this model, local governments addressed goals related to positive community-level outcomes for families. Co-ordination efforts focused on data sharing, joint planning, training and technical assistance.

ECEC has the potential to be at the centre of integrated and co-ordinated policy and service efforts, given its close connection to families and its critical role for supporting children’s development, learning and well-being in its own right. This role can be further enhanced through intentional connections with complementary policies and services for families.

OECD

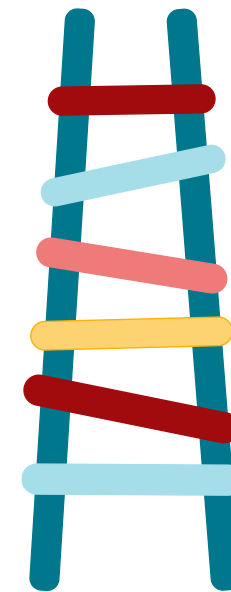
Topics Countries & regions Publications Data News & events About English

OECD > Publications > Reducing Inequalities by Investing in Early Childhood Education and Care

Reducing Inequalities by Investing in Early Childhood Education and Care

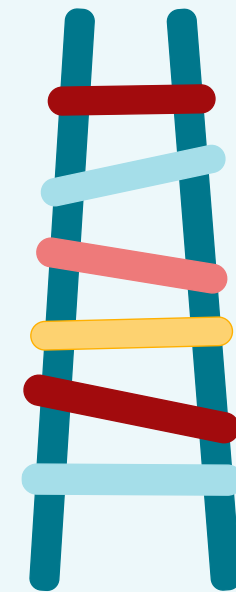
Report

More Info

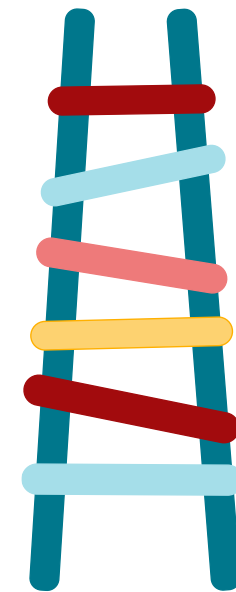
Tulevaisuuden suuntia

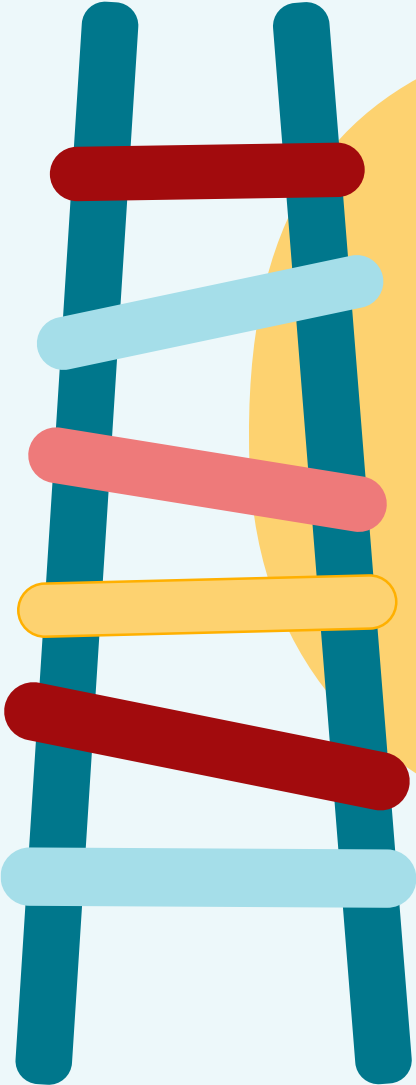
- Perheiden hyvinvoinnin edistäminen, universaali vanhemmuuden tuki – kunnan/varhaiskasvatuksen roolin arviointi OECD-suosituksen mukaisesti
- Sähköinen perhekeskus – olisi viisainta toteuttaa kansallisena, valtion rahoittamana ratkaisuna. Mahdollistaisi järjestöjen valmiiden sisältöjen hyödyntämisen.
- Yksi lapsi – yhteinen suunnitelma – toimeenpano eli eri ammattilaisille digitaalinen alusta jossa voidaan jakaa samaa lasta koskevia suunnitelmia.
- Hyvinvointialueiden viiden yhteistyöalueen rooli: kehittämistyöntekijät, menetelmäkoulutus, vaikuttavuuden arviointi, tutkimus

Tulevaisuuden mahdollisuuksia

- Koulutetut vanhemmuuden tuen kokemusasiantuntijat mukaan perhekeskusten palvelun kokonaisuuteen
- Lasten ja perheiden hyvinvoinnin kansallinen kehittämisrahoitus alueellisina vaikuttavuustavoitteisiin(tai ilmiöihin) kytkettynä kokonaisuuksina joissa voivat olla mukana kunnat, hyvinvointialueet, järjestöt ja seurakunnat sekä tutkimus ja oppilaitokset
- Ei lainsäädännön tukikaan olisi pahitteeksi – si-so-te rajat ylittävälle uudistustyölle: vanhemmuuden tuki ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen (varhaiskasvatuslain sekä sote-perheiden varhaisen tuen yhteydet)

Kiitos!

Maria Kaisa Aula

ITLA Lastensäätiön hallituksen varapuheenjohtaja

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO⁺

